

**Спеціалізованій вченій Раді Д 12.105.03
Донбаської державної машинобудівної академії**

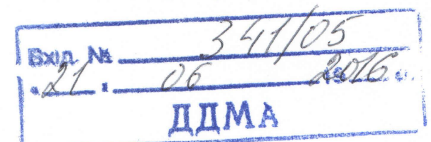
Відгук

*офіційного опонента – доктора економічних наук, доцента
Дука Анастасії Петрівни
на дисертаційну роботу Ревіки Крістини Анатоліївни
«Розвиток механізмів структурної політики у зовнішньоекономічній сфері
національного господарства»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за
спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним
господарством*

Актуальність теми дослідження. Серед основних проблем макроекономічної стабілізації та економічного зростання в Україні нарізлюю та необхідною є формування ефективної структурної політики у зовнішньоекономічній сфері, що особливо гостро постає в контексті стратегічних завдань подальшого розвитку країни. Водночас структурна перебудова національної економіки відбувається непослідовно і вкрай неефективно, що негативно впливає на стан соціально-економічного розвитку нашої держави.

Світовий досвід засвідчує, що країни, в яких ринкові трансформації не супроводжувалися структурною перебудовою, не спроможні створювати ефективне ринкове господарство й увійти до групи високорозвинутих. Це зумовлено тим, що світовий ринок являє собою сферу жорсткої конкуренції і без підвищення конкурентоспроможності національних товарів, спроби закріплення на ньому приречені на провал. Звідси впливає необхідність створення умов та відповідних механізмів структурної політики саме на державному рівні, що сприятиме розвитку зовнішньоекономічної сфери національного господарства.

Тому цілком правомірно дисертантом метою дослідження було визначено теоретичне обґрунтування науково-методичних засад і розробка

практичних рекомендацій щодо формування та реалізації структурної політики в зовнішньоекономічній сфері національного господарства.

Отже, тема дисертації Крістини Анатоліївни Ревіки є актуальною, своєчасною, оскільки стосується низки питань, вирішення яких виступає важливим кроком у забезпеченні ефективного функціонування механізмів структурної політики національного господарства України із врахуванням його залучення до світової світогосподарської системи.

Ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій дисертації зумовлена систематизованим використанням досягнень провідних вітчизняних і закордонних вчених і спеціалістів у сфері формування структурної політики національного господарства, в тому числі і в зовнішньоекономічній сфері. Методологічно дисертація побудована на базі використання основних положень економічних теорій, теоретичних досліджень базових концепцій національної економіки, наукових публікаціях вітчизняних та зарубіжних науковців, законодавчих та нормативно-правових актів України, статистичних даних Державної служби статистики України і міжнародних організацій. Наукові положення дисертації достатньою мірою досліджені і обґрунтовані, що підтверджується структурою роботи і її змістом, використанням 184 джерел літератури, значним обсягом проаналізованої вітчизняної і міжнародної статистичної та аналітичної інформації із міжнародної торгівлі і зовнішньоекономічної діяльності, розвитку механізмів структурної перебудови національних господарських комплексів.

Позитивно характеризує дисертацію системність і логіка вирішення сформульованих завдань, послідовність аналізу теоретичних засад і проблем структурної політики, що дали змогу визначити авторську позицію, запропонувати і обґрунтувати напрями розвитку механізмів її

реалізації в зовнішньоекономічній сфері національного господарства України.

В дисертації пророблено значну кількість фактичного матеріалу, який отримав критичну оцінку, для аналізу використано сучасні прийоми і методи проведення економічних досліджень, таких як системний підхід, методи логічного узагальнення, групування, методи аналізу і синтезу, порівняльний, економічний і статистичний аналіз, економіко-математичне моделювання, що також підтверджує обґрунтованість та достовірність наукових положень і результатів.

Висновки та рекомендації, які запропоновані в дисертації, підтвержені аналізом теоретико-методичних засад із формування і розвитку структурної політики, що розглядаються і досліджуються в сучасній науковій вітчизняній і зарубіжній літературі, законодавчих та нормативно-правових актах в цій сфері діяльності. Висновки дисертації відображають її основні результати у відповідності до логіки побудови дослідження і достатньо повно розкривають новизну отриманих наукових досягнень автора.

Наукова новизна одержаних результатів. В дисертації отримані науково обґрунтовані результати щодо узагальнення, систематизації, розробки та реалізації механізмів структурної політики зовнішньоекономічної сфери національного господарства які характеризуються новизною:

Дисертант обґрунтовує концептуальну основу комплексного механізму структурної політики зовнішньоекономічної сфери національного господарства, узагальнює та систематизує основні теоретичні підходи до уточнення змісту терміну «структурна політика» (с.32–36). Заслуговує на увагу точка зору та узагальнення автора щодо відповідності виду структурної політики її меті, що передбачає забезпечення ефективного співвідношення між обсягами внутрішньої та

зовнішньої торгівлі, посилення міжгалузевої та прямої кооперації в зовнішньоекономічних зв'язках (с.24–26).

Проведений аналіз розвитку зовнішньоекономічної сфери національного господарства України (п. 2.1), з використанням запропонованого методичного підходу до вимірювання структурних змін, який в роботі дістав подальшого розвитку (с.73–92), дозволив дисертанту виявити і кількісно оцінити зміни в структурі експорту-імпорту товарів і послуг, прямому іноземному інвестуванні, визначити їх вагомість та з'ясувати, що зміни торкаються перерозподілу часток між групами товарів із низьким рівнем доданої вартості, а отже їх якість не носить прогресивного характеру.

Автором виявлено, що структура національного господарства і зовнішньоекономічної сфери змінювалися стихійно, що сприяло подальшій консервації структурних проблем, внаслідок чого офіційно задекларовані програми про необхідність структурної перебудови в Україні майже не були реалізовані (с. 114–121).

Запропонована економіко-математична модель для розрахунку та визначення ступеня впливу джерел фінансування на результат параметрів структурної політики (с.172–177), дозволила дисертанту обґрунтувати методичний підхід до прогнозування структурного розвитку національної економіки, конкретизувати наукові рекомендації щодо структурно-змістової перебудови механізмів реалізації структурної політики щодо зовнішньоекономічної сфери національного господарства з урахуванням впливу зовнішнього сектору.

Отже, отримані результати містять оригінальні ідеї, які є новими для вітчизняної наукової думки. Вони є науково обґрунтованими й доведеними.

Практичне значення результатів дослідження. Запропонований дисертантом організаційно-методичний підхід реалізації структурної

політики щодо формування конкурентоспроможної господарської системи в сфері зовнішніх зв'язків держави використовуються у діяльності Департаменту розвитку базових галузей промисловості Донецької обласної державної адміністрації при розробці Програми розвитку області до 2020 р. (довідка від 11.01.2016 № 02–12/197).

Управлінням економічного розвитку Бахмутської міської ради взято до впровадження результати дослідної роботи при розробці Стратегічного плану економічного розвитку території до 2017 року (довідка від 02.02.2016 № 01–56).

Розроблений науковий підхід до визначення особливостей структурної політики України та методичний підхід до оцінки структурних змін використано в діяльності Торгово-промислової палати України (довідка від 13.05.2015 № 04–045/6812).

Теоретичні розробки дослідження використовуються у навчальному процесі під час викладання навчальних дисциплін («Міжнародна економіка», «Міжнародні економічні відносини», «Облік і аналіз ЗЕД») у Донецькому державному університету управління Міністерства освіти і науки України (м. Маріуполь) (довідка від 22.01.2016 № 02–21/15).

Повнота викладення наукових положень і висновків дослідження в опублікованих роботах. Результати дослідження та основні пункти новизни достатньо повно висвітлені у дев'яти наукових працях дисертанта, з яких шість статей опубліковано у наукових фахових виданнях, із них: три статті – у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз, із них одна – в міжнародному науковому виданні, одна – у фаховому електронному виданні, три публікації у матеріалах конференцій. Загальний обсяг публікацій становить 3,18 ум.-друк. арк., з них особисто автору належить 3,08 ум.-друк. арк.

В оприлюднених наукових працях основні положення дисертаційної роботи висвітлено з достатньою повнотою. Текст автореферату достатньо

повно і адекватно відтворює зміст основних положень та результатів проведеного дослідження.

Дискусійні положення та критичні зауваження щодо змісту дисертаційної роботи. Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, вважаємо за доцільне висловити такі зауваження та дискусійні положення, а саме:

1) в роботі елементом наукової новизни є вперше сформульовані концептуальні положення з удосконалення механізму реалізації структурної політики щодо зовнішньої сфери національного господарства (с.68–70), який пропонується формувати на основі виділеної сукупності економічних, організаційно-управлінських і правових інститутів, але в роботі зміст кожного із цих інститутів розкрито дещо фрагментарно, що потребує додаткового роз'яснення і уточнення;

2) представлена в роботі авторська інтерпретація поняття «структурна політика» пропонує розуміти його як комплекс заходів, що охоплюють інституційні складові та методи державного впливу на стан і збалансований розвиток секторів економіки (с.33–34), однак, не знайшло відображення в дисертації та потребує конкретизації, які саме інституційні складові та методи державного впливу включено в це поняття;

3) у другому розділі проаналізовані зміни в структурі українського експорту-імпорту товарів (с.74–76), послуг (с.77–78) і прямому іноземному інвестуванні (с.78–79), проте відсутній аналіз структурних змін та динаміки інвестиційних потоків з України, що дещо звужує межі дослідження;

4) у третьому розділі в межах розроблених пропозицій щодо структурно-змістової перебудови механізмів реалізації структурної політики зовнішньоекономічної сфери України (с.147–151), не достатньою мірою розкриті позиції, які стосуються нормативно-правового закріплення та удосконалення законодавчої бази з цих питань. Автору доречним було б

уточнити власну позицію щодо їх удосконалення в сучасних умовах і для реалізації завдань структурної перебудови зовнішньоекономічної сфери національного господарства;

5) при формуванні напрямів організаційно-інформаційного забезпечення реалізації механізмів структурної політики зовнішньоекономічної сфери України в якості інструменту управління обрано аналіз інформації системи національних рахунків (с.182–184), але не знайшло достатнього обґрунтування питання вибору даного методу та доцільність використання цього інструменту для вирішення проблем структурного характеру.

Але наведені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки проведеного дослідження.

Загальний висновок по дисертаційній роботі. Оцінюючи отримані наукові результати дисертаційної роботи, експериментальну перевірку, прикладне впровадження, вважаю, що дисертація Ревіки Крістини Анатоліївни на тему «Розвиток механізмів структурної політики у зовнішньоекономічній сфері національного господарства» виконана на актуальну тему, за своїм змістом, теоретичним обґрунтуванням, новизною наукових результатів є самостійною, завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують наукову задачу удосконалення механізмів реалізації структурної політики у зовнішньоекономічній сфері України.

Тема та зміст дисертації відповідають паспорту спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Обсяг, новизна виконаних досліджень, результати практичного впровадження, повнота висвітлення наукових положень в друці, апробація отриманих результатів у цілому відповідають вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеню кандидата економічних наук. Зміст дисертації носить науково-дослідницький характер, її теоретичні

положення, методичні основи і практичні рекомендації є достовірними та аргументованими, сприяють розвитку механізмів структурної політики зовнішньоекономічної сфери та мають практичне значення.

У цілому дисертація Ревіки Крістіни Анатоліївни відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12 та 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року (зі змінами та доповненнями), а її автор, Ревіка Крістіна Анатоліївна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних фінансів
Київського національного
торговельно-економічного університету
МОН України (м. Київ)

А.П. Дука

